

You have downloaded a document from

The Central and Eastern European Online Library

The joined archive of hundreds of Central-, East- and South-East-European publishers, research institutes, and various content providers

Source: TABOR. Revistă de cultură și spiritualitate românească
TABOR. Romanian Review for Culture and Spirituality

Location: Romania

Author(s): Acachie Irimiea

Title: Biografia Preacuviosului Părinte Petroniu Tănase, Starețul Schitului Prodromu din Sfântul Munte Athos. Mărturii și spicuri din viața sa
Biography of the Reverend Father Petroniu Tănase, Abbot of the Prodromos Skete in the Holy Mount Athos. Testimonies and highlights from his life

Issue: 01/2023

Citation style: Acachie Irimiea. "Biografia Preacuviosului Părinte Petroniu Tănase, Starețul Schitului Prodromu din Sfântul Munte Athos. Mărturii și spicuri din viața sa". TABOR. Revistă de cultură și spiritualitate românească 01:60-67.
<https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1117845>

BIOGRAFIA PREACUVIOSULUI PĂRINTE PETRONIU TĂNASE, STAREȚUL SCHITULUI PRODROMU DIN SFÂNTUL MUNTE ATHOS. MĂRTURII ȘI SPICUIRI DIN VIAȚA SA¹

ACACHIE IRIMIEA*

INTRODUCERE

Proclamarea în Patriarhia Română a anului 2022, drept „Anul omagial al rugăciunii în viața Bisericii și a creștinului” și „Anul comemorativ al Sfinților isihasți Simeon Noul Teolog, Grigorie Palama și Paisie de la Neamț”, a reprezentat un bun prilej, în societatea noastră, aflată în plin proces de secularizare, de a reflecta, pe de o parte, asupra unuia dintre pilonii de bază ai vieții creștine, și anume rugăciunea, iar, pe de altă parte, de a ne îndrepta privirile către acele personalități religioase care, prin viața lor îmbunătățită, au atins culmile rugăciunii mistice și au încercat, prin scrierile lor, să ne comunice tainele isihiei și ale unirii cu Dumnezeu.

Din această perspectivă, comunicarea noastră se înscrie în tematica generală a anului omagial și își propune să aducă în atenție figura duhovnicească a unuia dintre marii părinți și duhovnici români contemporani care au viețuit în Sfântul Munte Athos, în a doua parte a secolului al XX-lea și prima parte a secolului al XXI-lea. Este vorba de Preacuviosul Părinte Petroniu Tănase de la Schitul Românesc Prodromu.

Vom urmări, într-o primă etapă, să prezentăm în linii mari etapele importante ale traseului biografic al Părintelui Petroniu, iar în doua etapă, să evidențiem câteva dintre trăsăturile importante care îi alcătuiesc personalitatea duhovnicească. Sperăm ca cele prezentate de noi să ne fie de real folos în viața noastră duhovnicească, să primim mângâiere și imbold duhovnicesc pentru lucrarea celor duhovnicești din pilda vieții celui mai smerit monah, a Preacuviosului Părinte Petroniu Tănase.

* Protosinghel, licențiat în teologie (Universitatea din Oradea), starețul mănăstirii Voivodeni, jud. Sălaj.

¹ Prelegere susținută în cadrul Sinaxei monahale din Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului, care a avut loc la Mănăstirea Strâmba din județul Sălaj, pe data de 18 octombrie 2022.

1. PREACUVIOSUL PĂRINTE PETRONIU TĂNASE – SCURTE REPERE BIOGRAFICE

În secolul al XX-lea, regiunea istorică a Moldovei a fost patria de origine a mai multor tineri care aveau să devină peste vreme mari personalități religioase și vrednici călăuzitori de suflete în țară sau peste hotare. Între aceștia se numără și tânărul Petru Tănase, cel care avea să rămână în memoria celor care l-au cunoscut și a posterității Răsăritului creștin, ca Preacuviosul ieromonah Petroniu Tănase de la Sfântul Munte Athos (1916-2011).

Informații prețioase cu privire la viața și formarea educațională și duhovnicească a părintelui Petroniu Tănase găsim în mai multe surse. Se cunoaște, astfel, o schiță autobiografică pe care preacuviosul sa a redactat-o în anul 1961. Apoi, avem la dispoziție un medalion alcătuit de către monahul Damaschin Grigoriatul, unul dintre monahii din Sfântul Munte care l-a cunoscut foarte bine. De asemenea, o biografie alcătuită de monahul Gherasim Prodromitul, la 10 ani de la trecerea la cele veșnice a Preacuviosului Părinte Petroniu Tănase, vine să întregească detaliile și etapele importante din parcursul vieții acestuia. La fel, ierodiaconul Iustinian Stoica de la Muntele Athos ne oferă o frumoasă biografie a părintelui Petroniu Tănase, într-un volum în care consemnează despre părinții duhovnicești care l-au format în cele ale vieții monahale². Recent, revista *Atitudini* a dedicat numărul din luna August 2022, memoriei, personalității și învățăturilor duhovnicești ale Preacuviosului Părinte Petroniu Tănase³.

Din aceste scrieri, aflăm că Preacuviosul Părinte Petroniu Tănase a văzut lumina zilei în data de 23 mai 1916⁴, în comuna Fărcașa, raionul Ceahlău din regiunea Bacău⁵, în familia unor „creștini simpli și foarte evlavioși”⁶ – așa cum însuși preacuviosul sa își caracterizează părinții –, pe nume Ioan și Olimpia, fiind penultimul din cei opt copii⁷ cu care această familie a fost binecuvântată de Dumnezeu.

Așa cum era obiceiul vremii, tânărul Petru Tănase frecventează cursurile școlii primare în satul natal. După absolvirea celor șapte clase, la vârsta de 14 ani – în anul 1930 – acesta face un pas decisiv în viața sa, începându-și noviciatul ca frate de mănăstire în faimoasa lavră a Neamțului. În această mănăstire, urmează cursurile școlii de cântăreți și va rămâne timp de cinci ani. Asemenea oricărui tânăr, va lega prietenii cu unii dintre frații de mănăstire și

² Atât autobiografia alcătuită de către părintele Petroniu Tănase, cât și medalionul elaborat de către monahul Damaschin Grigoriatul, se găsesc în volumul intitulat *Părintele Petroniu de la Prodromu*, lucrare îngrijită de Pr. Constantin Coman și Costion Nicolescu, Editura Bizantină, București, 2015. Pentru creionarea etapelor principale din viața și parcursul duhovnicesc al preacuviosului părinte Petroniu Tănase, ne vom folosi în mod special de informațiile pe care ni le furnizează biografiile mai sus menționate. Pentru biografia părintelui Petroniu Tănase, alcătuită de către părintele Gherasim Prodromitul, a se vedea ARHIMANDRIT PETRONIU TĂNASE, *Icoane smerite din Sfânta Ortodoxie românească*, ediție publicată la 10 ani de la adormirea întru Domnul a Cuviosului stareț Petroniu Tănase, Editura Schitul Românesc Prodromu, f.l., 2021, capitolul „Icoana smerită și bogată a Părintelui Petroniu”. Biografia încropită de ierodiaconul Iustinian Stoica se găsește în cartea *Părinții mei duhovnicești. Mărturii și trăiri*, Editura Doxologia, Iași, 2018, pp. 157-176.

³ *Atitudini. Revistă de cercetare științifică și educație ortodoxă* 76 (2022).

⁴ În lucrarea sa de convorbiri duhovnicești cu mari duhovnici ortodocși români ai secolului al XX-lea, din țară sau din Sfântul Munte Athos, părintele Ioanichie Bălan notează, fără a indica sursa, anul 1915 ca an al nașterii Preacuviosului Părinte Petroniu Tănase. Vezi Arhimandrit IOANICHIE BĂLAN, *Convorbiri duhovnicești I*, ediția a doua, Editura Episcopiei Romanului și Hușilor, 1993, p. 582. Vezi și ARHIMANDRIT PETRONIU TĂNASE, *Icoane smerite din Sfânta Ortodoxie românească*, p. 143.

⁵ „Părintele Petroniu Tănase. Autobiografie”, p. 17.

⁶ Monahul DAMASCHIN GRIGORIATUL, „Ieromonahul Petroniu Prodromitul, Staretul Schitului românesc din Sfântul Munte”, p. 48.

⁷ În privința numărului de copii ai familiei Tănase, există o neconcordanță între documentele mai sus citate. În timp ce autobiografia Părintelui Petroniu Tănase face referire la cei opt copii ai familiei, tânărul Petru fiind penultimul născut, medalionul alcătuit de către monahul Damaschin – pare-se pe baza unei mărturii a părintelui Petroniu – menționează nouă copii, părintele Petroniu fiind al optulea născut. În comunicarea noastră am optat pentru varianta pe care o oferă autobiografia părintelui Petroniu.

va admira și cinsti pe mulți dintre cuvioșii părinți de aici. După cum depune mărturie însuși Părintele Petroniu în cartea sa, *Icoane smerite*⁸, în lavra Neamțului îl cunoaște pe Ilie Iacob, un alt tânăr înzestrat și cu dragoste de cele pentru cultură și de cele duhovnicești, pe care îl întâlnea adesea la biblioteca mănăstirii, cel care avea să devină ulterior Cuviosul Ioan Iacob de la Hozeva. Tot la Neamț, va purta o stimă aparte și pentru fratele Teodor Arăpașu, viitorul patriarh Teoctist, de fericită memorie⁹, cu care împreună lua parte la ascultările de obște¹⁰.

Din anul 1935, tânărul Petru Tănase devine, pentru următorii șapte ani, elev al Seminarului monahal de la mănăstirea Cernica, însă, pentru că în 1941 acesta se desființează, în ultimul an este transferat la Seminarul Central din București, de la care primește și diploma de absolvire¹¹. În aceeași perioadă, susține un examen de diferență și promovează, în sesiunea din toamnă a anului 1942, examenul de bacalaureat, secția științe, la Liceul Mihai Viteazul din București.

Deși schița autobiografică a Preacuviosului Părinte Petroniu Tănase nu specifică cu exactitate anul și data intrării sale în rândul cinului monahal, din alte surse aflăm că dânsul a depus voturile monahale la mănăstirea Neamț, în ajunul praznicului Adormirii Maicii Domnului din anul 1942, avându-l ca naș de călugărie pe arhimandritul Ghenadie Pipirigeanu¹². Nu peste mult timp, în 20 septembrie, primește și harul primei trepte a preoției sacramentale, tot la mănăstirea Neamț¹³.

Întors în capitală, ierodiaconul Petroniu Tănase se înscrie, în paralel, în toamna aceluiași an, 1942, la Facultatea de Teologie Ortodoxă și la Facultatea de Matematică. Pentru a se întreține, se angajează, în octombrie, ca funcționar în cadrul Cancelariei Sfântului Sinod, însă greutatea frecventării cursurilor a două facultăți în același timp, precum și responsabilitățile de serviciu pe care le avea de îndeplinit, îl obligă să întrerupă în anul următor Facultatea de Matematică. Cu toate acestea, se înscrie în 1943, la Facultatea de Litere și Filosofie și o absolvă în 1946, odată cu Facultatea de Teologie.

Rămâne, și după terminarea studiilor, funcționar al Cancelariei Sfântului Sinod, însă între anii 1946-1948, este detașat la Secretariatul Patriarhului Nicodim. În anul 1947, primește taina hirotoniei într-un preot la Catedrala Patriarhală „Sfinții Împărați Constantin și Elena” din București, iar din anul 1950 și până în 1952, îndeplinește funcția de profesor suplinitor la Seminarul monahal de la Neamț. Aici, în calitate de profesor, va suplini catedrele de pedagogie și catehetică pentru anul I și catedra de muzică pentru anul II¹⁴.

Între anii 1952 și 1959, îl găsim pe părintele Petroniu Tănase la Mănăstirea Slatina, unde a fost numit la conducerea școlii monahale și a cursurilor de pregătire elementară¹⁵. Pe lângă responsabilitățile legate de educația seminaristilor, părintele Petroniu Tănase a primit, încă de la venirea lui în această vatră monahală, și ascultarea de duhovnic, iar din anul 1957, în

⁸ ARHIMANDRIT PETRONIU TĂNASE, *Icoane smerite din Sfânta Ortodoxie românească*, p. 10.

⁹ Monahul GHERASIM PRODROMITUL, „*Icoana smerită și bogată a Părintelui Petroniu*”, p. 144.

¹⁰ Ierodiaconul IUSTINIAN STOICA, *Părinții mei duhovnicești. Mărturii și trăiri*, Editura Doxologia, Iași, 2018, pp. 160.

¹¹ „Părintele Petroniu Tănase. Autobiografie”, p. 17.

¹² „Alte date semnificative, culese din diverse surse”, în volumul *Părinte Petroniu de la Prodromu*, p. 19.

¹³ Medalionul alcătuit de către monahul Damaschin Grigoriatul lasă însă să se înțeleagă că fratele Petru Tănase a fost hirotonit diacon la catedrala patriarhală din București, unde a fost chemat de către Patriarh să slujească. Vezi Monahul DAMASCHIN GRIGORIATUL, „Jeromonahul Petroniu Prodromitul, Staretul Schitului românesc din Sfântul Munte”, p. 51. Pe de altă parte, scurtă și concentrată caracterizare, oferită de către părintele Ioanichie Bălan, în primul volum al conferințelor duhovnicești, ca introducere la meditația părintelui Petroniu Tănase despre Rugăciunea Sfântului Eftem Sirul, menționează că acesta din urmă a fost călugărit și hirotonit diacon la mănăstirea Neamț. A se vedea IOANICHIE BĂLAN, *Convorbiri duhovnicești I*, p. 582; Monahul GHERASIM PRODROMITUL, „*Icoana smerită și bogată a Părintelui Petroniu*”, p. 158.

¹⁴ Vezi Iustinian STOICA, *Părinții mei duhovnicești. Mărturii și trăiri*, Editura Doxologia, Iași, 2018, pp. 158.

¹⁵ „Părintele Petroniu Tănase. Autobiografie”, p. 18.

urma întoarcerii Părintelui Cleopa Ilie la mănăstirea Sihăstria, a fost numit stareț al mănăstirii Slatina, având sub oblăduirea lui duhovnicească în jur de șaptezeci de monahi¹⁶.

Efectele Decretului nr. 410 din anul 1959 – cel prin care statul comunist aveau prevedea scoaterea monahilor din mănăstiri – nu l-au ocolit nici pe părintele Petroniu Tănase. Obligat să devină mirean, părintele Petroniu Tănase refuză să renunțe la haina monahală și, astfel, este considerat de către autoritățile comuniste un element periculos, dată fiind influența majoră pe care o avea asupra călugărilor și a credincioșilor de rând¹⁷. Din schița autobiografică a părintelui Petroniu Tănase, reiese faptul că acesta s-a retras pentru o perioadă într-un sat din raionul Suceava, la o soră de-a dânsului¹⁸. La scurt timp însă după scoaterea din mănăstire, prin intervenția prietenească a Presfințitului Pavel Șerpe, părintele Petroniu Tănase a fost angajat secretar și casier al Mănăstirii Adormirea Maicii Domnului din Curtea de Argeș¹⁹, fiind închinoviat și primind dreptul de a sluji la altar²⁰.

După răstimpul petrecut la Curtea de Argeș, începând cu anul 1966, la vârsta de 50 de ani, părintele Petroniu Tănase se retrage la Mănăstirea Slatina. Așa cum scrie monahul Gherasim Prodromitul, anii pe care i-a petrecut părintele Petroniu în această perioadă la Slatina au fost ani minunați, petrecuți în compania unor alți nevoitori și mari părinți de aici: Paisie Olaru, Cleopa Ilie, Benedict Ghiuș, Andrei Scrima, Antonie Plămădeală și alții²¹.

Prin lucrarea providențială și tainică a lui Dumnezeu, o nouă perspectivă duhovnicească avea să se prefigureze pentru Părintele Petroniu Tănase. Anii 1974-1975 i-au prilejuit părintelui posibilitatea de a efectua două pelerinaje la Locurile Sfinte din Israel și Palestina, apoi la Muntele Athos și la Patriarhia Ecumenică din Constantinopol²². Cu toate că nu a reușit, cu această ocazie, să rămână în Sfântul Munte Athos, așa cum își dorise după reîntoarcerea din aceste pelerinaje, o va putea face din 12 martie 1978 când, împreună cu un grup mic de monahi din țară și frați de la Mănăstirea Sihăstria, pleacă definitiv spre Sfântul Munte, unde se va închinovia la Schitul Prodromu²³. Aici va purcede treptat la restaurarea duhovnicească și materială a Schitului, iar prima regulă stabilită de părintele Petroniu Tănase a fost oficierea zilnică a Sfintei Liturghii și a trapezei de obște.

După 6 ani petrecuți în schitul Prodromu, Părintele Petroniu Tănase este ales stareț al acestuia, pe care-l va conduce până în anul 2011. În tot acest răstimp, prin grija, râvna și dăruirea Părintelui Petroniu Tănase, cu concursul membrilor obștii monahale și cu miluirea făcătorilor de bine, la Schitul Prodromu s-a reorganizat arhiva, biblioteca și tezaurul de manuscrise. Tot în perioada stăreției părintelui Petroniu Tănase, a fost resfințită, în anul 2000, biserica catedrală a schitului²⁴. Donațiile adunate au venit de la oameni dedicați Bisericii, din țară și din străinătate, în timp ce monahii au contribuit la desăvârșirea lucrărilor prin munca lor asiduă și prin rugăciune neîncetată.

Părintele Petroniu Tănase a mai revăzut România o singură dată după stabilirea definitivă a dânsului în Sfântul Munte Athos în anul 1978. Această vizită a avut loc în anul

¹⁶ Monahul DAMASCHIN GRIGORIATUL, „Ieromonahul Petroniu Prodromitul, Staretul Schitului românesc din Sfântul Munte”, p. 51. Vezi și Monahul GHERASIM PRODROMITUL, „Icoana smerită și bogată a Părintelui Petroniu”, p. 164.

¹⁷ Monahul DAMASCHIN GRIGORIATUL, „Ieromonahul Petroniu Prodromitul, Staretul Schitului românesc din Sfântul Munte”, p. 51.

¹⁸ Din consemnarea părintelui Tănase reiese faptul că dânsul a locuit la sora sa timp de trei ani, din anul 1959 când a primit dispoziția de părăsire a mănăstirii și până în 1966, când este datată schița sa autobiografică. Monahul GHERASIM PRODROMITUL, „Icoana smerită și bogată a Părintelui Petroniu”, p. 168.

¹⁹ „Alte date semnificative, culese din diverse surse”, în volumul *Părinții mei duhovnicești. Mărturii și trăiri*, p. 20.

²⁰ IERODIACONUL IUSTINIAN STOICA, *Părinții mei duhovnicești. Mărturii și trăiri*, p. 193.

²¹ Monahul GHERASIM PRODROMITUL, „Icoana smerită și bogată a Părintelui Petroniu”, p. 171.

²² Monahul GHERASIM PRODROMITUL, „Icoana smerită și bogată a Părintelui Petroniu”, p. 173.

²³ Ierodiaconul IUSTINIAN STOICA, *Părinții mei duhovnicești. Mărturii și trăiri*, p. 218.

²⁴ O listă completă a lucrărilor de restaurare și de înfrumusețare materială a schitului Prodromu găsim în cartea Ierodiaconul IUSTINIAN STOICA, *Părinții mei duhovnicești. Mărturii și trăiri*, pp. 262-264.

1993, când, la invitația Preafericitului Patriarh Teoctist, a participat ca reprezentant al călugărilor români din Muntele Athos, la prima vizită a Patriarhului Ecumenic Bartolomeu în țara noastră. Preacuviosul Părinte Petroniu Tănase a luat parte la toate evenimentele oficiale ale vizitei, iar la finalul acestora, a fost prezent și la discuțiile care au avut loc între membrii sinodali și Patriarhul Ecumenic pe tema românilor din Sfântul Munte Athos²⁵.

La vârsta de 95 de ani, la începutul anului 2011, Părintele Petroniu Tănase se retrage, din motive de sănătate și de bătrânețe, de la conducerea Schitului. În aceeași lună, data de 22 februarie marchează plecarea dânsului la Cer, după aproape opt decenii de viațuire monahală și 33 de ani de stăreție. Într-o scrisoare adresată părintelui profesor Constantin Coman, părintele Modest, ucenicul de chilie care i-a purtat de grijă părintelui Petroniu Tănase în ultimii ani ai vieții, scrie referitor la trecerea în veșnicie a Preacuviosului părinte:

„A trăit demn și a murit demn. Nu i-a fost frică de moarte, nici de viață, nici pe patul morții. A murit cu mine-n casă și nu mi-a dat de veste. Am rămas năuc când am văzut și v-am spus că a murit, dar nu sunt sigur că a murit”²⁶.

Înmormântarea a avut loc în 24 februarie, în cimitirul Schitului românesc Prodromu, în prezența multor monahi români și greci, dar și a multor închinători români veniți în pelerinaj la Sfântul Munte, semn al prețuirii și al iubirii față de preacuviosul părinte Petroniu Tănase. Odată cu plecarea la Ceruri a Preacuviosului Părinte Petroniu Tănase, mai avem încă un rugător pentru noi în Împărăția cea nesfârșită a Tatălui.

2. PĂRINTELE PETRONIU TĂNASE, PRIN OCHII CELOR CARE L-AU CUNOSCUȚ

Dacă în prima parte a comunicării noastre, am căutat să reliefăm etapele principale ale parcursului educațional și duhovnicesc al Preacuviosului Părinte Petroniu Tănase, în subcapitolul de față, ne vom concentra asupra câtorva din mărturiile celor care l-au cunoscut îndeaproape. Așadar, ne propunem, în rândurile care urmează, să creionăm o parte din liniile care alcătuiesc, cât se poate de fidel, portretul duhovnicesc al părintelui Petroniu Tănase, de real interes pentru înțelegerea personalității sale și a rolului său în înflorirea monahismului românesc în Sfântul Munte.

Nu încapă îndoială că Părintele Petroniu Tănase a fost o puternică și bineconturată personalitate bisericească și duhovnicească a monahismului românesc din secolul XX, dar una care a îmbrăcat haina discreției și a smereniei²⁷. Cei care l-au cunoscut evidențiază, în cuvinte și caracterizări frumoase, felul de a fi al părintelui, precum și calitățile care îi exprimau fibra monahicească.

O primă trăsătură a Preacuviosului Părinte Petroniu Tănase este aceea a unui monah care a iubit toată viața lui frumusețea și dulceața slujbelor. Încă de când era frate de mănăstire și cursant al școlii monahale, fratele Petru – pe atunci – a îndrăgit slujbele și cântarea bisericească, „trăind până la lacrimi – așa cum mărturisesc cei care l-au cunoscut – bucuria de a slăvi pe Dumnezeu prin cântare”²⁸.

Dragostea pentru sfintele slujbe, și mai cu seamă pentru Sfânta Liturghie, l-a însoțit toată viața și a fost o prioritate duhovnicească pentru Părintele Petroniu, pentru că, așa

²⁵ Ierodiaconul IUSTINIAN STOICA, *Părinții mei duhovnicești. Mărturii și trăiri*, p. 218.

²⁶ Preot CONSTANTIN COMAN, „Părintele Petroniu – pustnicul din obște”, în *Părintele Petroniu de la Prodromu*, p. 37.

²⁷ Preot CONSTANTIN COMAN, „Părintele Petroniu – pustnicul din obște”, în *Părintele Petroniu de la Prodromu*, p. 22.

²⁸ Monahul GHERASIM PRODROMITUL, „Icoana smerită și bogată a Părintelui Petroniu”, p. 152.

cum își amintește ierodiaconul Iustinian Stoica, Precuviosul Părinte stăruia mult pe lângă membrii obștii să fie nelipsiți de la slujbele bisericii, considerând un păcat mare lipsirea de frumusețea și dulceața duhovnicească a acestora. Mai mult – notează ierodiaconul Iustinian Stoica – „era cea mai mare dorință a lui să ne fie dragă biserica, să simțim nevoia să fim în lăuntrul ei, să ne rugăm, să comunicăm, să stăm de vorbă cu Dumnezeu, cu Maica Domnului, cu sfinții”²⁹.

Uneori – relatează monahul Modest, ucenicul de chilie al Părintelui Petroniu Tănase în ultima parte a vieții acestuia, într-un interviu cu părintele profesor Constantin Coman – Părintele Petroniu era muștrător cu viețuitorii schitului legat de prezența lor la biserică, încercând să-i motiveze și să-i conștientizeze asupra importanței participării la sfintele slujbe. Precuviosul Părinte Petroniu obișnuia să-i îndemne, spunând: „Hai, măi părinți! Hai, măi părinți, că de aia am venit aici. Hai, hai!”³⁰. Același ucenic mai evocă și faptul că – din dragostea față de slujbele bisericesti – părintele Petroniu și-a asumat, atât cât a putut, trezirea întregii obști pentru participarea la slujbele rânduite³¹.

Prețuirea manifestată de Părintele Petroniu față de slujbele sfinte ale Bisericii îl determina deseori să treacă cu vederea neputințele și durerile trupului pricinuite de statul îndelung în picioare. Părintele ierodiacon Iustinian Stoica scrie legat de aceasta că:

„odată intrat în biserică, nu mai ieșea până nu se termina slujba. Acest lucru presupune voință, răbdare, tărie. Atât de mult iubea biserica și slujbele ei, că de dulceața lor nu mai simțea durerea picioarelor umflate și cu răni pe ele. Din respect și evlavie pentru sfintele slujbe, foarte rar îl vedeai șezând în strană, iar la Sfânta Liturghie nu l-a văzut nimeni, stând jos”³².

Dar dragostea Părintelui Petroniu Tănase față de slujbele Bisericii, reieșea și din modul în care liturghisea, din maniera atentă în care trăia Sfânta Liturghie, Taina Tainelor. Părintele ierodiacon Iustinian de la Prodromu ne mai spune că „atunci când sluja la Sfântul Altar”, Părintele Petroniu Tănase „avea un fel al lui de a se interioriza, întrucât nu voia să fie cunoscut, să fie cineva alături de el în altar, așa că făcea totul singur”³³.

Putem să observăm, deci, din cele câteva mărturii amintite mai sus cât de mult prețuia Precuviosul Părinte viața liturgică și sacramentală și cât de importantă considera a fi aceasta pentru nevoia și urcușul duhovnicesc al monahilor.

O atenție importantă acorda Părintele Petroniu nu doar cultului public, adică frumuseții și dulceții slujbelor Bisericii, ci și cultului particular, adică rugăciunii și nevoițelor ascetice și duhovnicești. Din acest punct de vedere, Precuviosul Părinte a fost – așa cum frumos se exprimă Monahul Modest, ucenicul de chilie al Părintelui Petroniu – un „om de pravilă și de rugăciune”. Însă în privința pravilei din chilie, Părintele Petroniu Tănase păstra o absolută discreție. Părintele Modest precizează în acest sens că nevoia dânsului de chilie, pravila dânsului n-o știa nimeni³⁴.

Faptul că Părintele Petroniu Tănase era om al rugăciunii reiese și din mărturia părintelui Ierodiacon Iustinian Stoica care ne spune că, deși era un intelectual cu o cultură vastă, „Părintele Petroniu se păstra în smerenia monahului dator să slujească lumii mai mult prin

²⁹ Ierodiaconul IUSTINIAN STOICA, *Părinții mei duhovnicești. Mărturii și trăiri*, p. 318.

³⁰ „Era om de pravilă, de rugăciune». Dialog cu Părintele Modest, ultimul ucenic de chilie al Părintelui Petroniu”, în *Părintele Petroniu de la Prodromu*, p. 96.

³¹ „Era om de pravilă, de rugăciune». Dialog cu Părintele Modest...”, p. 96.

³² Ierodiaconul IUSTINIAN STOICA, *Părinții mei duhovnicești. Mărturii și trăiri*, p. 313.

³³ „Când ne vorbea la masă, parcă era un Sfânt Părinte din vechime». Dialog cu Părintele Iustinian de la Prodromu”, în *Părintele Petroniu de la Prodromu*, p. 78.

³⁴ „Era om de pravilă, de rugăciune». Dialog cu Părintele Modest...”, p. 96.

rugăciune”³⁵. Mai mult decât atât, importanța pe care o acorda rugăciunii în viața personală a dânsului se poate desprinde, de exemplu, din convingerea cu care arăta că menirea călugărilor este aceea de a se ruga pentru lume: „noi călugării avem o altă menire: să ne rugăm pentru pace, pentru înmulțirea credinței în popor, pentru luminarea conducătorilor Bisericii și ai statului... Aceasta este menirea noastră”³⁶.

Însemnătatea rugăciunii în viața Părintelui Petroniu Tănase o putem observa și din însemnările și notele de lectură care ne-au rămas de la dânsul și care au fost publicate în volumul coordonat de către Părintele Constantin Coman și publicat la Editura Bizantină. Parcurgând cu atenție paginile, cititorul se va convinge de faptul că, toată viața dânsului, Părintele Petroniu a dovedit o preocupare față de viața spirituală și față de rugăciune, consemnând diferite definiții date de alți autori rugăciunii și actului rugării, în scopul unei pătrunderi cât mai adânci a ceea ce este rugăciunea. Într-o însemnare nedată, părintele Petroniu Tănase scrie despre rugăciune astfel: „Esențialul rugăciunii este acesta: a asculta prezența altei persoane, aceea a lui Hristos”³⁷.

În privința nevoițelor trupești, Părintele Petroniu pare să fi dovedit o voință și o educație spartană. Ucenicii dânsului mărturisesc că Preacuviosul Părinte Petroniu toată viața a făcut metanii, începând cu câteva mii pe zi, pe care le făcea cât era tânăr, și sfârșind cu cel puțin cincizeci de metanii pe zi când era la bătrânețe. Și aceeași voință oțelită o dovedea și în privința altor nevoițe trupești precum somnul, hrana, petrecerea cu frații, activitățile în grădină sau în gospodăria Schitului³⁸. Părintele ierodiacon Iustinian Stoica, unul dintre ucenicii care l-au cunoscut foarte bine pe părintele Petroniu Tănase, spune: „Avea canon aspru și pravilă aspră, el personal. Dormea puțin, făcea metanii multe”³⁹.

Cu toate că după stabilirea sa la Schitul românesc a trebuit să acorde mai mult timp priorităților și nevoițelor monahale și ale fraților, Preacuviosul Părinte Petroniu Tănase a fost și a rămas un iubitor de cultură și de lectură. Încă de tânăr, de când a intrat ca novice în lavra Neamțului, tânărul Petru Tănase a descoperit lectura ca o preocupare aparte, care, împreună cu cea duhovnicească, a sporit la făurirea personalității sale. Această aplecare și această sete de lectură și cultură a păstrat-o toată viața, deși la Prodromu sarcinile restaurării materiale a Schitului l-au ținut uneori departe de preocupările sale cărturărești.

Cu toate acestea, așa cum consemnează părintele Constantin Coman, arhiva personală a Părintelui Petroniu îl descoperă ca o persoană care nu numai că s-a rugat toată viața, dar s-a și cultivat, fiind deopotrivă un monah rugător și cultivat. „Arhiva dânsului – scrie părintele profesor Coman – conține sute și sute de note bibliografice, extrase din literatura patristică, dar și din cea modernă, pe cele mai diverse teme duhovnicești, cea mai mare parte însă pe tema monahismului. Multe dintre ele erau clasificate tematic. Fără îndoială, Părintele strângea informații pentru eventualele proiecte editoriale. Tot ca o dovadă a preocupărilor sale cărturărești stau legăturile sale strânse și corespondența pe care a avut-o cu oameni de cultură, ierarhi și teologi ortodocși⁴⁰. Să nu uităm și faptul că de la Părintele Petroniu Tănase ne-au rămas câteva lucrări de mare valoare pentru viața spirituală. Și avem în minte acum doar volumul intitulat *Icoana smerită* în care Preacuviosul Părinte ne pune în față chipuri de părinți îmbunătățiți pe care să-i imităm în petrecerea și urcușul lor duhovnicesc către Dumnezeu, Tatăl nostru cel Ceresce!

³⁵ Ierodiaconul IUSTINIAN STOICA, *Părinții mei duhovnicești. Mărturii și trăiri*, p. 309.

³⁶ IERODIACONUL IUSTINIAN STOICA, *Părinții mei duhovnicești. Mărturii și trăiri*, p. 309.

³⁷ PĂRINTELE PETRONIU TĂNASE, „Însemnări”, în *Părintele Petroniu de la Prodromu*, p. 217.

³⁸ PR. CONSTANTIN COMAN, „Părintele Petroniu, pustnicul din obște”, p. 23.

³⁹ Ierodiaconul IUSTINIAN STOICA, *Părinții mei duhovnicești. Mărturii și trăiri*, p. 309.

⁴⁰ PR. CONSTANTIN COMAN, „Părintele Petroniu, pustnicul din obște”, p. 31.

CONCLUZII

Portretul duhovnicesc al Preacuviosului Părinte Petroniu Tănase ni se revelează astfel – pe baza vieții sale și a mărturiilor ucenicilor care l-au cunoscut – ca fiind acela al unei personalități duhovnicești robuste și complexe. Un monah smerit aflat în căutarea desăvârșirii și a vieții mistice cu Dumnezeu. Un monah trăitor și deopotrivă cultivat, luminat de credință, dar și de cultură. Un monah râvnitor, iubitor de slujbă și de Dumnezeu, smerit și discret. Un iubitor al Cultului, dar și al culturii marilor părinți duhovnicești, din operele cărora urmărea să extragă răspunsuri pentru a răspunde la rândul lui marilor provocări ale umanității contemporane. Părintele Petroniu rămâne – din acest punct de vedere – un model duhovnicesc vrednic de admirat și de urmat de către fiecare dintre noi.

Ca urmare a trăirii sale într-o continuă smerenie, cultivată de-a lungul vieții lui, a dragostei pentru Sfintele Slujbe, a rugăciunii și a nevoițelor ascetice și duhovnicești, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a făcut demersurile necesare pentru canonizarea Părintelui Petroniu Tănase de către Patriarhia Ecumenică a Constantinopolului.

Să-l avem pe Părintele Petroniu rugător în cer și model de viață pentru fiecare dintre noi!

ABSTRACT

ACACHIE IRIMIEA, *Biography of the Reverend Father Petroniu Tănase, Abbot of the Prodromos Skete in the Holy Mount Athos. Testimonies and highlights from his life*

The present article is an evocation of the Reverend Father Petroniu Tănase, Abbot of the Prodromos Skete in the Holy Mount Athos. In the first part of the article, the important stages of the biographical path of Father Petroniu are presented, and in the second part, some of the important features that make up his spiritual personality are highlighted.

KEYWORDS: *Father Petroniu Tănase, the Romanian Skete Prodromos, Mount Athos, Romanian monasticism, prayer*